

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยนี้เป็นการศึกษาการบริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุบนพื้นฐานแนวคิดการห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งอุปสงค์และอุปทาน ตลอดจนศึกษาและวิเคราะห์สภาพความเป็นจริง ประเมินระบบสารสนเทศของการดำเนินงานบริการด้านสุขภาพและการให้บริการทางการแพทย์ สำหรับการดูแลรักษาผู้สูงอายุในเคสสถาน สำหรับเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาต้นแบบห่วงโซ่อุปทานการบริการด้านสุขภาพ และการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุในเคสสถานที่เหมาะสม วิธีการวิจัย มุ่งเน้นในการศึกษาข้อมูลด้านอุปสงค์ของผู้สูงอายุและอุปทานของสถานพยาบาลในการบริการสุขภาพและการรักษาดูแลผู้สูงอายุในเคสสถาน โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบเก็บข้อมูลทั้งในส่วนของผู้สูงอายุและสถานพยาบาล ตลอดจนการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยขอบเขตการศึกษาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา

ผลการศึกษา พบว่า ด้านผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตในระดับกลาง ร้อยละ 61.9 จากการประเมินด้วยเครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย มีการรับรู้ถึงปัญหา ร้อยละ 28 และต้องการความสนับสนุนในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 30.8 โดยรับรู้ว่าตนเองมีปัญหาด้านการทำกิจวัตรประจำวันสูงสุด ร้อยละ 41.3 รองลงมาคือด้านสุขภาพ ร้อยละ 36.9 ด้านจิตใจและอารมณ์ และด้านรายได้ ร้อยละ 30.6 และด้านการบริการทางสุขภาพ ร้อยละ 29.8 ยิ่งไปกว่านั้น ผู้สูงอายุโดยรวมมีระดับความพึงพอใจต่อบริการสุขภาพจากสถานพยาบาลที่ได้รับ และชุดการส่งเสริมสุขภาพตามหลัก อ-ส-ย ซึ่งประกอบไปด้วยด้านอาหาร อารมณ์ ออกกำลังกาย อนามัย สมอง สิ่งแวดล้อม สิทธิ และยา โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขรวมถึงอาสาสมัครอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสถานพยาบาล พบว่า ควรมีหน่วยบริการสุขภาพผู้สูงอายุโดยตรง และยกระดับการบริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มจำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการให้บริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ และกระตุ้นให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเป็นอาสาสมัคร อาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ และจิตอาสามากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ ความสามารถของสถานพยาบาลในการเยี่ยมและการดูแลรักษาพยาบาลผู้สูงอายุที่บ้านในกลุ่มติดบ้านและกลุ่มติดเตียงรวมไปถึงกลุ่มติดเตียงระยะสุดท้ายอยู่ในระดับปานกลาง แต่ยังมีขาดระบบรับส่งต่อผู้สูงอายุเพื่อบริการที่มีประสิทธิภาพระหว่างสถานพยาบาลและชุมชน และยังมีขาดระบบดูแลผู้สูงอายุที่เชื่อมโยงระหว่างสถานพยาบาลและชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การประยุกต์ใช้ระบบสารสนเทศที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลผู้สูงอายุในสถานพยาบาลและชุมชนจึงเป็นกลไกสำคัญที่สามารถสนับสนุนการบริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุระยะยาวได้

สำหรับ กิจกรรมการบริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุโดยตรงนั้น สถานพยาบาลยังต้องการความร่วมมือระหว่างชุมชนและสังคมมากยิ่งขึ้น ในการประสานโครงการป้องกันและจัดการภาวะเสี่ยง สำหรับผู้สูงอายุกลุ่มติดสังคม การประสานการตรวจสุขภาพ ติดตามและเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อน สำหรับกลุ่มติดบ้าน และการประสานการจัดการอาการไม่สุขสบายของผู้สูงอายุ สำหรับผู้สูงอายุกลุ่มติดเตียง เพราะเป็นกิจกรรมสำคัญใน

การการป้องกันไม่ให้ผู้สูงอายุในแต่ละกลุ่มมีสุขภาพแย่งหรือคงระดับสุขภาพไว้ให้นานที่สุด โดยทุกภาคส่วนในชุมชนและสังคมควรให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกับสถานพยาบาลอย่างใกล้ชิด

ในส่วนของการใช้การระบบสารสนเทศ พบว่า มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุโดยตรง ร้อยละ 64.9 การใช้ระบบสารสนเทศในการบันทึกและจัดการข้อมูลการบริการผู้สูงอายุ ร้อยละ 66.7 และในการจัดการข้อมูลตารางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และทีมสุขภาพในการดูแลและบริการสุขภาพผู้สูงอายุที่บ้าน ร้อยละ 63 และการใช้ข้อมูลสุขภาพผู้สูงอายุร่วมกัน ระหว่างทีมสุขภาพ ชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ชมรมผู้สูงอายุ ในการจัดทำแผนงานหรือโครงการเพื่อผู้สูงอายุ ร้อยละ 85.7 อย่างไรก็ตาม การบูรณาการระบบสารสนเทศในการสนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว โดยสามารถเชื่อมโยงสถานพยาบาล และชุมชนและสังคม ถือเป็นกลไกในการขับเคลื่อนกิจกรรมในการบริการแก่ผู้สูงอายุทั้งในด้านสุขภาพ ครอบครัว และกิจกรรมภายในชุมชนและสังคมได้อย่างครบถ้วน ยิ่งไปกว่านั้น การบูรณาการข้อมูลจากทั้งสถานพยาบาลและชุมชนและสังคมเข้าด้วยกัน จะทำให้สามารถดำเนินงานบริการ ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานโดยรวมอย่างมีส่วนร่วม ส่งผลสามารถจัดการบริการแก่ผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสมและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์และความเชื่อมโยงของกลุ่มผู้สูงอายุ สถานพยาบาล และชุมชนและสังคม ในการร่วมมือกันบริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุในรูปแบบการดูแลระยะยาว เมื่อพิจารณาความเชื่อมโยงบริบทของการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวให้อยู่ในบริบทของการจัดการห่วงโซ่อุปทานโดยทั่วไปแล้วนั้น แนวทางในการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานของการให้บริการด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุและการรักษาผู้สูงอายุในเคหสถาน ควรประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้สูงอายุ 2) ด้านสถานพยาบาล 3) ด้านการบริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ 4) ด้านชุมชนและสังคม 5) ด้านการบูรณาการระบบสารสนเทศและการเชื่อมโยงข้อมูลผู้สูงอายุในทุกภาคส่วน และ 6) ด้านงบประมาณโดยตรงในการบริการสุขภาพและการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว ทั้งนี้ แนวทางการวิจัยตลอดจนแบบอย่างของมิติข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาในบริบทของการบริการสุขภาพและการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุในเคหสถานกับพื้นที่อื่น ๆ ในประเทศไทยได้ต่อไป

Abstract

This study focuses on supply chain management in health care service for the elderly. The objectives are to study both demand and supply situations as well as data management and information system in health care service and home care for the elderly activities in order to enhance services and care for elderly supply chain. The research adopting a quantitative methodology incorporates demand and supply data to analyze services and care for the elderly including home care service. Data were collected in Nakhon Ratchasima province by questionnaire survey.

According to the World Health Organization Quality of Life-BREF-THAI assessment instrument (WHOQOL-BREF-THAI), the results from the demand aspects revealed that 61.9% of the elderly samples had quality of life in the medium level, 28% of the samples perceived the overall problems, and 30.8% needed the supports in high to very high levels. The elderly samples noticed the problems in activities of daily living by 41.3%, personal health by 36.9%, mental, emotion and revenue by 30.6%, and health service by 29.8%. Moreover, the overall samples had a medium level of satisfactions on health care services provided by hospitals and health promoting services provided by health officers and volunteers

The results from supply aspects illustrated that hospitals should increasingly establish the elderly clinic with geriatric medicine and enhance health services for the elderly. Moreover, hospitals should increase health officers who are directly associated with health services for the elderly as well as encouraging the community to participate in volunteering for the elderly's caregivers. The overall capabilities of the home visit and home health care services for homebound elderly, bed-bound elderly, and end-of-life elderly are in medium level. Nonetheless, there is a lack of efficient referral system and elderly care system which connect between hospitals network and community. Thus, application of information systems that can link the elderly data in the hospitals and community is a vital mechanism for supporting the long term care services to the elderly.

Additionally, hospitals progressively require community collaborations in the health care services for the elderly in order to liaise with the activities of prevention and risk factor management for the well elderly, the health checkup, follow up and complication prevention for the homebound elderly, and unpleasant symptoms monitoring and management for the bed-bound elderly. These services are extremely vital tasks for the elderly from each group

either in preventing them from getting worse health or maintaining a long-lasting healthy which require intimate cooperation among all sectors from the community and society and the hospitals.

Regarding the data management and using of information system in health service, the result disclosed that, 64.9% had the elderly database system, 66.7% employed information system for recording and managing data in services for the elderly, 63% managed the schedule of the health officer and team operation in home visit and home health care services for the elderly, and 85.7% shared the data of elderly's health among health team, community, local institutions, and elderly association to execute plans and projects for the elderly. The efficient information system in supporting the long term care management plays an essential role in thorough driving the health services for the elderly in terms of health, family, and community. The integration of database and information among hospitals and community can further improve the service, monitoring and evaluation of overall performance and leads to appropriate and systematic health care services for the elderly in the long term.

The results of this study demonstrate the association of the elderly, hospitals, and community in collaboration in health care services and long term care for the elderly. Considering the context of long term care for the elderly with the supply chain management, the supply chain management of healthcare services and home health care for the elderly should be further developed in following six issues; 1) elderly, 2) hospital and health institution, 3) health care services for elderly, 4) community collaboration, 5) information system and linkage data integration, and 6) funding. Research framework and dimensional data used in this study can be further applied to study in the context of health services and home health care for the elderly in other areas in Thailand.